

Review proces Duurzaam Bodembeheer Chemelot

Eindrapport - vertrouwelijk-

10 december 2021

Kenmerk R001-1282565CMG-V01-aqb-NL

Verantwoording

Titel Review proces Duurzaam Bodembeheer Chemelot
Eindrapport - vertrouwelijk-

Opdrachtgever Provincie Limburg

Projectleider Martin Doeswijk

Auteur(s) Renate van Dijk - Lubbers en Karin Grobben

Projectnummer 1282565

Aantal pagina's 11

Datum 10 december 2021

Handtekening Ontbreekt in verband met digitale verwerking.
Dit rapport is aantoonbaar vrijgegeven.

Colofon

TAUW bv
Handelskade 37
Postbus 133
7400 AC Deventer
T +31 57 06 99 91 1
E info.deventer@tauw.com

Inhoud

1	Inleiding	4
2	Overzicht van het externe proces.....	4
3	Het reviewproces van TAUW	6
3.1	Proces	6
3.2	Conclusies.....	7
4	Aanbevelingen voor besluitvorming.....	8
4.1	Huidige situatie.....	8
4.2	Risico evaluatie	9
4.3	Beoordeling NLO en monitoringsplan NLO	9
4.4	Beoordeling DBC	10
Bijlage 1	Pijler 2 huidige situatie, concept 1, sessie 5 juli 2021 (N001-1282565CMG-V02)	
Bijlage 2	Pijler 4 Gipsdeponie, concept 1, sessie 9 juli 2021 (N002-1282565CMG-V02)	
Bijlage 3	Pijler 2, huidige situatie, concept 2, sessie 13 september 2021 (N003-1282565RGL-V01)	
Bijlage 4	Pijler 4 Gipsdeponie, concept 2, sessie 13 september 2021 (N004-1282565 RGL-V01)	
Bijlage 5	Pijler 3 Rapportage DBC, concept 1, sessie 28 september 2021 (N005-1282565CMG-V01)	
Bijlage 6	Pijler 2, 3 en 4, respectievelijk 2e en 3e concepten, sessie 3 november 2021 (N006-1282565CMG-V01)	

1 Inleiding

TAUW heeft van de provincie Limburg opdracht gekregen voor het uitvoeren van een review op de beoordelingswijze van de provincie Limburg op producten voortkomend uit het proces 'Duurzaam Bodembeheer Chemelot (DBC)' alsmede een review van enkele producten zelf.

Voor de aanpak van de bodemverontreiniging op het Chemelot terrein wordt door DSM een geactualiseerd integraal Plan van Aanpak 2.0 opgesteld. Om te komen tot dit geactualiseerde Plan van Aanpak is door DSM het procesvoorstel Duurzaam Bodembeheer Chemelot opgesteld. TAUW heeft op verzoek van de provincie Limburg reeds een second opinion op het procesvoorstel uitgevoerd, welke 24 juni 2021 is opgeleverd.

Het proces is bedoeld om in afstemming met betrokken overheden te komen tot het geactualiseerde Plan van Aanpak Duurzaam Bodembeheer Chemelot. Dit geactualiseerde Plan van Aanpak (saneringsplan) dient vervolgens te worden ingediend bij de provincie Limburg ten behoeve van besluitvorming hierover.

Vraagstelling en doel

De provincie Limburg heeft TAUW gevraagd om in het genoemde proces de review rol op het interne beoordelingsproces van de provincie te vervullen en enkele producten van DSM mede te beoordelen. Het gaat hierbij om de (concept) producten afkomstig van DSM met betrekking tot de huidige situatie (pijler 2), het hoofdrapport DBC (pijler 3) en de Gipsdeponie (onderdeel pijler 4)

Het algemene doel van de review is het verkrijgen van aanvullende zekerheid voor de grondslag waar Gedeputeerde Staten van provincie Limburg, als bevoegd gezag Wet bodembescherming zijnde, haar goedkeuring van het te actualiseren Plan van Aanpak op kan baseren.

Leeswijzer

In dit rapport gaan we na het weergeven van het proces (hoofdstuk 2) in op het reviewproces met TAUW (hoofdstuk 3). Hoofdstuk 4 betreffen de conclusies van het reviewproces. Afgesloten wordt met aanbevelingen voor besluitvorming door Gedeputeerde Staten van provincie Limburg.

2 Overzicht van het externe proces

In dit hoofdstuk gaan we in op het externe proces waarop de review heeft plaatsgehad, zoals dat aan ons in het reviewproces beschreven is.

Het proces 'Duurzaam Bodembeheer Chemelot' van DSM is beschreven in het genoemde procesvoorstel en in afstemming met de provincie Limburg en Witteveen+Bos (W+B) opgesteld. DSM is als verantwoordelijke voor de verontreinigingen en de actualisatie van het Plan van Aanpak in de lead.

In het proces is gestreefd naar een geactualiseerde aanpak van (historische) verontreinigingen op het Chemelot terrein, genoemd het Plan van Aanpak 2.0 (PvA 2.0). Tevens heeft DSM een integrale visie opgesteld die ziet op de aanpak van de bodemverontreiniging op het Chemelot terrein: het Duurzaam Bodembeheer Chemelot, waar het PvA 2.0 deel van uitmaakt.

Processtappen en planning

In het proces zijn op hoofdlijnen de volgende processtappen gevolgd:

1. Opstellen rapport terugkijken/verleden (pijler 1)
2. Opstellen rapport huidige situatie (pijler 2)
3. Opstellen rapportages deponieën (pijler 4)
4. Opstellen diverse uitwerkingen op onderdelen (risico evaluaties, NLO)
5. Opstellen rapportage DBC (pijler 3)
6. Opstellen rapportages zorgplichtgevallen DSM (pijler 5)
7. Samenstellen hoofdrapport

Van alle rapportages zijn door DSM concepten ingediend, die vervolgens door de provincie Limburg zijn beoordeeld. Van de beoordelingen is door de provincie een verslag opgesteld waarna bespreking van de bevindingen met DSM plaatsvond. Zo zijn meerdere rondes per rapport doorlopen. De verschillende activiteiten hebben plaatsgevonden van juli tot en met november 2021. DSM heeft de definitieve rapporten ingediend op 16 november 2021.

Betrokken partijen

Het proces is in de basis een proces met twee partijen (bevoegd gezag Wbb provincie Limburg en DSM) en hun adviseurs. Naast de genoemde overleggen waarin concept-rapportages aan de orde waren, was er 2-wekelijks overleg tussen de provincie Limburg en DSM om in het proces te kunnen sturen. De provincie Limburg heeft daarbij aangestuurd op het betrekken van externe stakeholders in het proces. Zo is de waterkwaliteitsbeheerder (Rijkswaterstaat) betrokken voor de beoordeling van NLO. Daarnaast zijn de gemeenten Stein, Sittard-Geleen en Beek, maar ook WML, waterschap Limburg en RUD Zuid Limburg betrokken bij de beoordeling op bodemgebruik en risico's voor de omgeving en handhaafbaarheid. Verder zijn er gesprekken geweest tussen de provincie en partijen die een rol hebben in de nazorg van de genoemde deponieën om scherp te krijgen hoe verantwoordelijkheden in de nazorg verdeeld zijn.

Resultaat

Als resultaat van dit proces zijn de volgende producten geleverd:

- Pijler 1 terugkijken/verleden (niet door TAUW gereviewd)
- Pijler 2 huidige situatie, met beoordeling NLO, monitoringsplan NLO en risico-evaluatie
 - Huidige situatie bodemkwaliteit Chemelot site Geleen-Stein, historische verontreinigingen (RHDHV BH8549100100MIRP001F03, 15 november 2021)
 - Bijlagerapport 1 Duurzaam Bodembeheer Chemelot (RHDHV BH8549100100TPRP001F03, 15 november 2021)
 - Bijlagerapport 2 Duurzaam Bodembeheer Chemelot (RHDHV BH8549100100TPRP001F03, 15 november 2021)

- Eindrapport Duurzaam Bodembeheer Chemelot Natuurlijke Lozing Oppervlaktewater (RHDHV BH8549MIRP001F002, 12 november 2021)
- Eindrapport Monitoringsplan Natuurlijke Lozing Oppervlaktewater (RHDHV BH8549MIRP002F02, 15 november 2020)
- Beschrijving Huidige situatie bodemkwaliteit DSM-terrein Geleen-Stein, Actualisatie risicoevaluatie stap 1 en 2 (Arcadis D10038053:96, 15 november 2021)
- Pijler 3 rapportage DBC
 - Duurzaam Bodembeheer Chemelot, Gewijzigde bodemsaneringsaanpak DSM -terrein Geleen-Stein, uitvoeringsperiode 2022 – 2032 (Arcadis D10041769:61, 15 november 2021)
 - Duurzaam Bodembeheer Chemelot, Bijlagenrapport (Arcadis D10043508:7, 15 november 2021)
- Pijler 4 Gipsdeponie
 - Eindrapport Gipsdeponie (RHDHV BH8549MIRP001F03, 2 november 2021)
- Pijler 4 Mauritsdeponie, KAT-berging, Louisegroeve (niet door TAUW gereviewd)
- Pijler 5 Zorgplichtgevallen DSM (niet door TAUW gereviewd)

Op het PvA 2.0 volgt een besluit conform art. 39 Wet bodembescherming.

3 Het reviewproces van TAUW

In dit hoofdstuk beschrijven we het reviewproces met de provincie en de resultaten daarvan.

3.1 Proces

Gedurende de periode juli tot en met november 2021 zijn wij door de projectleider van de provincie Limburg (Martijn van Houten) naar aanleiding van het verschijnen van diverse concept-rapporten gevraagd om deze rapporten te beoordelen en bij te dragen aan een spiegelsessie met betrokken vertegenwoordigers van de provincie Limburg. Dit betrof de volgende rapporten, spiegelsessies en verslagen (zie bijlagen 1 t/m 6):

1. Pijler 2 huidige situatie, concept 1, sessie 5 juli 2021 (N001-1282565CMG-V02)
2. Pijler 4 Gipsdeponie, concept 1, sessie 9 juli 2021 (N002-1282565CMG-V02)
3. Pijler 2, huidige situatie, concept 2, sessie 13 september 2021 (N003-1282565RGL-V01)
4. Pijler 4 Gipsdeponie, concept 2, sessie 13 september 2021 (N004- 1282565 RGL-V01)
5. Pijler 3 Rapportage DBC, concept 1, sessie 28 september 2021 (N005-1282565CMG-V01)
6. Pijler 2, 3 en 4, respectievelijk 2^e en 3^e concepten, sessie 3 november 2021 (N006-1282565CMG-V01)

Voorafgaand aan de eerste spiegelsessie hebben wij de beoordelingsformats van de provincie ontvangen. Onze aanpak bij elk concept-rapport was:

- Beoordelen van het rapport
- Spiegelsessie met de betrokkenen van de provincie Limburg. Hierin is besproken:
 - Hoe de beoordeling door de provincie procesmatig is uitgevoerd?

- Welke acties de provincie tot dan toe richting DSM en andere partijen in gang heeft gezet?
- Welke onderwerpen zijn beoordeeld en zijn dit de juiste?
- De opvallende inhoud van het rapport en/of de beoordeling

Na de spiegelsessies zijn door ons korte verslagen gemaakt. Hierbij zijn ook de schriftelijke beoordelingen door de provincie Limburg betrokken. Per rapport zijn daarnaast onze inhoudelijke opmerkingen geleverd.

3.2 Conclusies

Gipsdeponie

Met betrekking tot de Gipsdeponie heeft TAUW geconstateerd dat de verschillende versies van het rapport door diverse specialisten bij de provincie zijn beoordeeld en door een externe stortplaatspecialist van Stichting Bodembeheer Nederland. De opeenvolgende versies van het rapport namen duidelijk toe in kwaliteit en gaven meer antwoorden op vragen. Daarnaast heeft de provincie zelf initiatief genomen om met de huidige eigenaar zijnde Beheer Stortplaatsen Limburg BV (entiteit van Bodemzorg Limburg BV) in gesprek te gaan aangezien zij primair de verantwoordelijkheid hebben in de nazorg van deze deponie. De conclusie is dat de alle beschikbare informatie over risico's van deze deponie in beeld is.

Pijler 2

Met betrekking tot de pijler 2 heeft TAUW geconstateerd dat de verschillende versies van het rapport door diverse specialisten bij de provincie en externe specialisten zijn beoordeeld conform het opgestelde beoordelingsformat. Het proces heeft er toe geleid dat diverse risico evaluaties zijn geactualiseerd, het conceptueel model en hydrologie verder onderbouwd zijn en dat het gesprek met RWS is gestart ter beoordeling van de NLO-situatie. Dit heeft geleid tot invulling van de monitoring NLO in de vervolgaanpak. Pijler 2 vormt daarmee een belangrijke basis voor het pijler 3 rapport. Kanttekening hierbij is dat is geconstateerd door de provincie dat deze onderdelen ook na het besluit nog nader onderzoek en aandacht blijven vragen en mogelijk nog kunnen leiden tot andere conclusies en de noodzaak voor een nieuw besluit. Deze opgaves zijn nu wel geagendeerd in het pijler 3 rapport als onderdeel van de vervolgaanpak. De provincie Limburg moet de komende jaren alert te zijn op de voortgang van DSM want er is op deze onderdelen nog wel degelijk een ontwikkeling nodig.

Pijler 3

Met betrekking tot de pijler 3 heeft TAUW geconstateerd dat de verschillende versies van het rapport door diverse specialisten bij de provincie en externe specialisten zijn beoordeeld. Voor dit onderdeel was geen beoordelingsformat door de provincie opgesteld omdat deze pijler in een intensief proces van overleg met DSM, de adviseurs en stakeholders is begeleid. In hoofdstuk 4 hebben wij aanbevelingen gedaan voor restpunten uit het pijler 3 rapport en de onderliggende bijbehorende rapporten.

Wij merken op dat de saneringsdoelstelling en daarmee de vervolgaanpak maar beperkt beïnvloed kon worden vanwege besluiten die sinds 1996 genomen zijn op dit dossier. De grondwateraanpak resulteert vooral in monitoring van verspreiding, het accepteren van natuurlijke lozing op de Maas en het uitgaan van gebruiksbepalingen in het grote systeemgebied. Er wordt niet of nauwelijks nog verwezen naar mogelijke actieve aanpak van het grondwater of een actief fall back scenario. Wat ons betreft is het belangrijk dat de provincie Limburg in het besluit gaat borgen dat indien uit de nog uit te voeren onderzoeken nog risico's volgen, actieve maatregelen wel degelijk aan de orde kunnen zijn. Belangrijk is om hierbij aan te geven dat, in tegenstelling tot wat in de DSM-rapporten is opgenomen, eerder gemaakte of nog te maken afwegingen over kosteneffectiviteit, geen reden zullen zijn om onaanvaardbare risico's te accepteren en af te zien van maatregelen. Ook mag wel kritisch worden gekeken naar het uitgaan van gebruiksbepalingen in het grote systeemgebied, zeker in relatie tot de functie van het gebied en de maatschappelijke opgaves die er spelen. Hiermee kan de provincie ook uitleggen welke grenzen zij heeft gehanteerd en zal hanteren in de toekomst bij de beoordeling van de aanpak.

4 Aanbevelingen voor besluitvorming

Tot slot hebben wij de volgende door DSM ingediende documenten beoordeeld en aanbevelingen/overwegingen opgenomen voor de komende besluitvorming. Dit betreft beoordelingen van de volgende rapporten:

- Pijler 2 huidige situatie
 - Met beoordeling NLO, monitoringsplan NLO en risico-evaluatie (niet eerder gereviewed door TAUW)
- Pijler 3 rapportage DBC

Pijler 4 Gipsdeponie hebben wij in dit stadium niet meer beoordeeld ten behoeve van besluitvorming omdat deze niet onder het besluit art. 39 Wbb valt.

Hierna volgen per rapport onze aanbevelingen.

4.1 Huidige situatie

1. **Afbakening geval en terreingrens, pijler 2.** Er is een kaart met bronlocaties (figuur 2) en er is een overzichtskaart (overzicht ligging en indeling Chemelot, figuur 1) uit het Masterplan 2030. Onze constatering is dat een duidelijke kaart met gevalsgrens grond/terreingrens waarop het PvA 2.0 en besluit betrekking hebben, in de pijler 2 rapportage ontbreekt. Wij vragen aandacht voor het feit dat het Chemelot-terrein wordt doorsneden door (snel)wegen en spoorlijnen, waarbij dat grondgebied niet onder dit besluit valt. Aanbeveling voor besluit: toevoegen van een duidelijke overzichtskaart naast benoemen van de juiste kadastrale percelen
2. **Verticale begrenzing:** de verticale begrenzing is nog onzeker. Wij gaan er van uit dat in de toekomst diepe aangetroffen verontreinigingen onder dit besluit vallen, tenzij anders aangetoond

3. **Afronding bronlocaties:** onduidelijk is of over de vervallen bronlocaties al eerder een besluit is genomen of dat deze afronding onderdeel is van dit besluit (die staan namelijk niet meer opgenomen in het PvA 2.0). Aanbeveling: helderheid geven in het besluit van welke bronnen de aanpak nu wordt afgerond en in welke eerdere besluiten de afronding van andere bronnen is opgenomen
4. **Beïnvloeding grondwater door stijging mijnwater:** dit onderwerp is meegenomen in het rapport maar niet het effect dat stijgende grondwaterstanden ook kunnen leiden tot mobiliseren van achtergebleven mobiele verontreinigingen in de huidige onverzadigde zone. Aanbeveling: verzoeken om dit effect naar aanleiding van vervolgonderzoek mee te nemen (conceptueel model)
5. **Verhoging T-waarde voorbij terreingrens:** voor meerdere verontreinigingen wordt consequent de interventiewaarde overschreden voor de terreingrens, DSM noemt dit verhoging van de T-waarde vanwege haar eigen toetsingskader. Aanbeveling: in het besluit deze overschrijdingen ten opzichte van het STI-stelsel juist benoemen om hier transparantie in te bieden

4.2 Risico evaluatie

6. **Risico evaluatie is nog niet afgerond**, stap 3 ontbreekt nog. Wat doet de provincie als uit vervolgonderzoek stap 3 blijkt dat sprake is van risico's? Aanbeveling is om in het besluit duidelijkheid te bieden over de consequenties voor het geval dat toch sprake blijkt te zijn van risico's.

4.3 Beoordeling NLO en monitoringsplan NLO

7. **De gemaakte afweging is beperkt onderbouwd** (onder andere kosteneffectiviteit), maar mogelijk in het proces met RWS overeengekomen. Aanbeveling is om RWS voor het nemen van het besluit te vragen of men kan instemmen met deze versie van de gemaakte afweging, de uitgevoerde toetsing en voorgestelde maatregelen op basis van de ingediende stukken
8. **Drainage van grondwater in de Maas of eerder of niet:** het isohypsenpatroon en de tekst suggereren dat grondwaterverontreiniging ook vòòr de Maas kan opkwellen. Het isohypsenpatroon stopt al voor de Maas. Aanbeveling is om op te nemen in het besluit dat bij het onderzoeken van het hydrologisch model moet worden getoetst of de grondwaterverontreinigingen inderdaad volledig in de Maas draineren of dat toch nog sprake kan zijn van andere objecten. De gewijzigde inzichten worden meegenomen in de monitoring en beoordeling van alle risico's (niet alleen de NLO-toets maar ook de bodem/grondwater toets)
9. Opvallend is dat het monitoringsplan **NLO een apart document is en geen onderdeel van het DBC**. Aanbeveling is om in het besluit aan te geven dat dit plan expliciet als onderdeel van het PVA 2.0 wordt beschouwd. Het lijkt nu los te staan in een ander proces terwijl het besluit op het PVA 2.0 hierop zeker wel betrekking op heeft
10. **Wijze van toetsing van de monitoring NLO:** De toetsing is nu niet helder vastgelegd. Aanbeveling is om in afstemming met RWS op te nemen hoe er getoetst gaat worden. Advies

is om de individuele pluimen lokaal te toetsen door de maximale concentraties nabij de Maas in de immissietoets te toetsen. Bij meerdere pluimen van dezelfde stof worden deze ook gezamenlijk getoetst als één pluim (cumulatie). RWS zal de beoordeling hiervan doen

11. **Nieuwe inzichten in soort stoffen die draineren in de Maas:** Indien uit monitoring blijkt dat meer stoffen dan eerder bekend in de Maas draineren, dienen hiervoor in overleg met RWS extra beoordelingen op te worden uitgevoerd
12. **Terugvalscenario:** Het rapport suggereert dat bij risico's voor het oppervlaktewater opnieuw een kosteneffectiviteitstoets wordt uitgevoerd zoals beschreven. Aanbeveling: maak expliciet dat als sprake is van risico's voor het oppervlaktewater deze kosteneffectiviteitstoets niet meer aan de orde is. Risico's dienen dan (eerder gemaakte afwegingen ten spijt) in overleg met RWS te worden opgeheven!

4.4 Beoordeling DBC

13. **Verschillende kaders en verantwoordelijkheden in één grondwatermonitoring:** In het PVA 2.0 wordt gesteld dat Gipsdeponie en Louisegroeve bijdragen aan de grondwaterproblematiek en dat de zorgplichtsaneringen niet bijdragen aan T-waarde overschrijdingen op de terreingrens. Hiermee wordt een voorschot genomen op toekomstige interpretatie van de resultaten. Aanbeveling: maak in het besluit duidelijk: dat, hoe èn door wie dit bij de overheid getoetst gaat worden en wat de consequenties zijn als er sprake is van een relevante bijdrage vanuit andere bronnen dan behorende tot het geval met historische verontreinigingen
14. **Risico's aantasting beton:** Dit risico lijkt te worden afgerond binnen dit publiekrechtelijke proces, de vraag is of dit terecht is omdat het effect juist op de lange duur kan optreden. Eventuele privaatrechtelijke aansprakelijkheid blijft wel bestaan
15. **Monitoring op DCPD:** Uitgangspunt is dat dit alleen bij de vijvers wordt gecontroleerd. Aanbeveling is om deze stof met risico's voor geurhinder ook in de signaalmonitoring op de terreingrens mee te nemen
16. **Doelstelling stabiele eindsituatie:** Het rapport beschrijft de eindsituatie als een stabiele eindsituatie. Aanbeveling is om als bevoegd gezag aan te geven dat de eindsituatie als een niet-stabiele eindsituatie moet worden gekwalificeerd en beoordeeld om hier geen onterechte verwachtingen te wekken
17. **Onderzoek naar geohydrologie en mogelijke noodzaak wijzigingen in aanpak:** In het onderzoek dient de geohydrologie nader onderbouwd te worden en de consequenties van de resultaten op de aanpak te worden afgeleid. Te denken valt aan (niet limitatief):
 - Zijn de monitoringspeilbuizen op de juiste plaats en diepte geplaatst?
 - Bij andere stromingsrichting: worden andere objecten bedreigd?
 - Kwelt de gehele pluim op in de Maas of ook deels ervoor en vraagt dit nog uitbreiding van de risico-evaluatie?
 - Zijn de parameters in de immissietoets juist gekozen?
 - Is er door stijging van mijnwater risico op extra uitstroom van mobiele verontreinigingen in de huidige onverzadigde zone, zijn er meer ondiepe meetpunten nodig?

18. **Terugvalscenario:** Het rapport suggereert dat bij risico's opnieuw een kosteneffectiviteitstoets wordt uitgevoerd zoals beschreven en dat een terugvalscenario of voorkeursvariant wordt uitgevoerd. Aanbeveling: maak expliciet dat als sprake is van risico's deze kosteneffectiviteitstoets niet meer aan de orde is. Risico's dienen dan (eerder gemaakte afwegingen ten spijt) te worden opgeheven!!
19. **Grondverzet:** het grondverzet is dusdanig ingericht dat de overheid weinig zicht heeft op het grondverzet op de locatie. Bijvoorbeeld, BRL's worden niet altijd van toepassing verklaard, niet al het grondverzet wordt gemeld en informatievoorziening gaat via Bosanis, dat voor de overheden niet direct toegankelijk is. Daarbij komt dat in het PVA 2.0 ook ruimte is om grond met mobiele verontreinigingen opnieuw toe te passen. Aanbevolen wordt in het besluit concrete regels hiervoor op te nemen die in overeenstemming zijn met landelijke regels en eventuele vereenvoudigingen zoals die ook bij andere bedrijfsterreinen gebruikelijk zijn
20. **Communicatie:** de aanpak van de grondwaterproblematiek straalt uit dat er vooral gemonitord wordt en dat niet tot nauwelijks actieve maatregelen worden getroffen. Aanbevolen wordt dat de provincie Limburg in het besluit op deze aanpak en in de verdere communicatie, vooral ook gaat uitleggen welke grenzen zij heeft gehanteerd bij het al dan niet accepteren van de voorgestelde aanpak. Belangrijk is om bij de communicatie ook de gebruikers van het systeemgebied specifiek te attenderen op het besluit in verband met opgelegde gebruiksbepalingen

VERTROUWENS
DOKUMENT

Bijlage 1

**Pijler 2 huidige situatie, concept 1,
sessie 5 juli 2021
(N001-1282565CMG-V02)**

VERTROUWELIJK

Kenmerk N001-1282565CMG-V02-rlk-NL

Notitie

Contactpersoon Renate van Dijk en Karin Grobben
Datum 19 oktober 2021
Kenmerk N001-1282565CMG-V02-rlk-NL

Kort verslag spiegelsessie: Pijler 2: huidige situatie bronnen - grondwaterkwaliteit - nlo (versie 1)

Wanneer: 5 juli 2021

Wie:

- Theo Flapper, provincie Limburg (PL)
- Meta van Heusden, Witteveen + Bos (W+B)
- Fieke Mulders, Witteveen + Bos
- Martijn van Houten, Witteveen + Bos, namens provincie Limburg
- Renate van Dijk, TAUW
- Karin Grobben, TAUW

Ontvangen stukken met betrekking tot Pijler 2:

- BH8549100100TPRP001D01_CEC_definitief concept rapport Pijler 2, Royal HaskoningDHV, 18 juni 2021
- BH8549100100TPRP001AD01_CEC_definitief concept bijlagenrapport Pijler 2, Royal HaskoningDHV, 18 juni 2021
- 'Memo beoordelingscriteria rapportages en producten Duurzaam Bodembeheer Chemelot', Provincie Limburg, 27 mei 2021 en beoordelingstabel in Excel
- Gebundelde beoordeling door provincie Limburg is voor deze versie niet ontvangen

Doel rapport Pijler 2:

Huidige (verontreinigings)situatie weergeven dat als basis dient voor Pijler 3: toekomstige aanpak

1.1 Hoe is beoordeling door provincie procesmatig uitgevoerd?

Voorafgaand aan pijler 2 is pijler 1 al doorlopen.

Beoordelaars

Genoemde personen van PL en W+B en ook Willem Hendriks (W+B) hebben de beoordeling uitgevoerd. De betrokkene vanuit PLen 3 betrokkenen vanuit W+B beschikken over >15 ervaringsjaren op bodemonderzoek/-sanering, waarvan ook binnen het industriële domein.

De beoordeling door de PL gebeurt met meer voorkennis over eerder genomen besluiten. In 2017 is laatste besluit op herijking genomen. Doel is nu huidige verontreinigingssituatie in beeld krijgen. Voor de specialisten van W+B is de inhoud van eerder genomen besluiten op basis van het rapport minder goed te volgen (wat is bv onherroepelijk met betrekking tot bronlocaties).

Proces

De beoordelaars hebben rapport en bijlagen doorlopen met betrekking tot pijler 2 op consistentie en op inhoud (zijn wij het er mee eens of niet). Daarna is onderling discussie gevoerd op basis van expert judgement. Vooraf is een beoordelingstabel met diverse criteria samengesteld (zie ontvangen stukken), die gebruikt is voor de beoordeling. De Excel tabel is ingevuld. De beoordeling van bronlocaties zijn door beoordelaars onderling verdeeld en steekproefsgewijs beoordeeld of gegevens volledig en juist waren en template wordt ingevuld. Bij afwijkende scores is discussie gevoerd. Bij gelijklopende scores niet.

Planning

1 Oktober moet alles klaar zijn en 1 januari moet het zijn afgetikt. Dit is de planning van DSM. Afspraak is dat PL 3 weken na indiening reactie geeft.

1.2 Welke onderwerpen zijn beoordeeld en zijn dit de juiste?

Het beoordelingskader is vooraf aangegeven. De gebundelde beoordeling heeft TAUW voor deze versie niet ontvangen.

- Pijler 2 doet geen uitspraak over leeflaag; grondconcentraties ontbreken en daarmee ook het ontbreken beoordeling van humane risico's die dus niet meegenomen worden in deze review
- PL heeft om actualisatie risicobeoordeling gevraagd
- Uitgangspunt is wat in 2000 is beschikt (toetsingskader, kritische stoffen), maar worden wel de juiste stoffen inclusief afbraakproducten gemeten?
- <T-waarde op terreingrens staat als een huis. Diepte van metingen aan terreingrens is discutabel in verband met ontbreken CSM en geohydrologisch model

1.3 Discussie over opvallende inhoud van het rapport/de beoordeling

- Zijn er humane of verspreidingsrisico's volgens Wbb of niet?
- Wat wij niet weten moeten wij in pijler 3 oppakken
- NLO onduidelijke aannames; flux richting Maas, stroombanen en systematiek (kosteneffectiviteit en risicotoets ontbreekt)
- Toetsing van T-waarde aan terreingrens is verwarrend en soms niet te volgen, maar is wel afgesproken in 2000. Daarbij komt dat voor sommige stoffen al in 2000 I-waarde overschrijding voorbij de terreingrens is gemeten. Dit is ook nu nog actuele situatie
- Statistische analyse met Pierson: door tijd, seizoensinvloeden en uitsluiting van uitbijters: is toetsing dan nog correct en te verantwoorden?
- Ontbreken van conceptueel model, maakt het lastig de huidige situatie kritisch te kunnen beoordelen; het voorspellend karakter ontbreekt

1.4 Voorlopige conclusies

Wijze van beoordeling van rapportage is van tevoren vastgelegd in document 'beoordelingscriteria rapportages en producten Duurzaam Bodembeheer Chemelot', Provincie Limburg, 27 mei 2021. Dit document heeft DSM ook ontvangen. Uit spiegelsessie blijkt dat PL deze wijze van beoordeling heeft gevolgd met betrokken en inhoudelijk juiste personen. Het resultaat, de rapportage van de beoordeling, heeft TAUW inmiddels op 15 september 2021 ontvangen.

Uit de spiegelsessie zelf kunnen wij de voorlopige conclusies trekken/opmerkingen maken:

- Spanningsveld tussen eerdere besluiten en situatie nu (is dit goed genoeg?)
- Geen grip op risico's van bronlocaties (humaan)
- Geen grip op verspreiding (geen CSM en geen geohydrologische modellering) wordt er op de goede plaatsen/dieptes gemeten en op de juiste stoffen?

Zorg blijft: ga je op basis van deze gegevens besluiten nemen zolang je het geheel niet overziet?

In bijlage: Inhoudelijke opmerkingen TAUW

VERTROUWELIJK

Bijlage 1 Inhoudelijke opmerkingen TAUW

Inhoudelijke opmerkingen TAUW:

- Er zitten geen risicobeoordelingen in. Dit lijkt in niets op de beoordeling ernst en spoed conform circulaire
- Er zitten geen grondconcentraties in? Ook buiten de leeflaag zijn deze interessant in relatie tot bronaanpak
- Brede screening van verontreinigingen? Inclusief afbraakproducten

- Beoordeling humane risico's

Nergens worden humane risico's besproken. Grondconcentraties? Zijn er dan geen vluchtige verbindingen onder gebouwen? Puur product? Wat is de grondwaterstand?

- Beoordeling verspreiding

Dit lijkt alleen maar te gebeuren o.b.v. toetsing T-waarde op terreingrens. Er is geen beeld bij verspreidingsnelheid, richting, gelaagdheid, et cetera om te toetsen of peilbuizen op juiste plaats en diepte staan. Hoe kun je dan spoed toetsen? Wat zijn bedreigde objecten in de buurt?

Onttrekkingen? Wat is de grondwaterstand?

- Toepassing van NLO-systematiek klopt niet. Het begint niet met de risicotoetsing. Overschrijving normering KRW, welke normen?
- Omgaan met nutriënten/macroparameters: ook hier kun je risico's toetsen
- Hoe wordt er omgegaan met de oorspronkelijke onderzoeken? Zijn ze volgens de norm uitgevoerd of is dat al eerder gecontroleerd? Wij missen een overzicht van de uitgevoerde onderzoeken? Kijkt iemand hier nog in? Zijn die allemaal eerder beoordeeld?

Beschouwing bronlocaties met behulp van factsheets. Per bronlocatie gekeken op basis van meetreeks en trendanalyse of monitoring (sanering) moet worden voortgezet of kan worden beëindigd

- Zijn processtappen in factsheets voorgelegd en ingestemd door PL?
- Beschouwing per factsheet of wel de juiste stoffen zijn geanalyseerd, of is die keuze al 20 jaar geleden gemaakt en niet meer herzien?
- Is de gebruikte trendanalyse (Pearson) onderbouwd en de juiste keuze? (Wel heel vaak wordt opgemerkt dat de reeks heel wisselend is)
- Is de trendanalyse juist uitgevoerd en geïnterpreteerd? Juiste conclusies getrokken uit trendanalyse?
- Onderbouwing isohypsen en stroombanen ontbreken, geohydrologische modellering? Door deskundig persoon afgeleid?
- Onderbouwing van geobserveerde waarnemingen ontbreken: afbraak, dispersie, grondwaterstand, inzigging naar diepere lagen. Conceptueel model? Afbraakproducten en -parameters?
- Voorstel voor wijziging toekomstige monitoring. Waarom? Waarop gebaseerd? Is er dan 20 jaar verkeerd gemonitord? Waarom nu pas? Zijn alle 'oude' peilbuizen nog wel bruikbaar (volgens huidige normen geplaatst)

Bijlage 2**Pijler 4 Gipsdeponie, concept 1, sessie
9 juli 2021 (N002-1282565CMG-V02)**

VERTROUWELIJK

Notitie

Contactpersoon Renate van Dijk en Karin Grobben
Datum 19 oktober 2021
Kenmerk N002-1282565CMG-V02-mfv-NL

Kort verslag spiegelsessie: Pijler 4: Gipsdeponie

Wanneer: 9 juli 2021

Wie:

- Mike Buring, provincie Limburg (PL) VTH
- Maurice Thijssen, provincie Limburg concern controller
- Fieke Mulders, Witteveen + Bos
- Martijn van Houten, Witteveen + Bos, namens provincie Limburg
- Karin Grobben, TAUW

Ontvangen stukken met betrekking tot Pijler 4; Gipsdeponie:

- Rapport pijler 4: Gipsdeponie, Royal HaskoningDHV, BH8549TPRP2105061012, definitief concept 4 juni 2021
- Notitie beoordeling rapport 'Pijler 4: Gipsdeponie'; Provincie Limburg, 24 juni 2021
- Bijlage 1: Samenvatting commentaar gipsdeponie, provincie Limburg

Doel rapport Pijler 4 Gipsdeponie: terugkijken - huidige situatie - vooruitkijken; inhoudelijk dossier updaten en eventuele aanpassing van het beheer- en controleplan

1.1 Hoe is beoordeling door provincie procesmatig uitgevoerd?

Team specialisten, waaronder genoemde personen van PL en W+B en ook B. van den Ende (specialist deponieën/stortplaatsen W+B) hebben individueel Rapport pijler 4: Gipsdeponie doorlopen. Voor de beoordeling is een beoordelingskader beschikbaar, dat vooraf door PL aan DSM is beschikbaar gesteld en toegelicht. PL heeft daarnaast een uitgebreide criteriatabel opgesteld met meer dan 200 criteria die beoordeeld kunnen worden. Voorafgaand aan iedere beoordeling bespreekt het beoordelingsteam van de PL welke subcriteria en onderwerpen voor het betreffende rapport relevant zijn om te beoordelen.

Na beoordeling en bespreking in het beoordelingsteam is het gesprek met DSM aangegaan. Boodschap is wel aangekomen bij DSM. DSM spreekt zelf over de '0.1 versie' van het rapport. Aanpassingen en verbeteringen in dit rapport zullen door DSM ook worden doorgevoerd in de overige rapporten van deponieën.

Separaat heeft PL gesprekken met Bodemzorg Limburg gevoerd. Eerst op directieniveau. In tweede gesprek meer inhoudelijk en Bodemzorg als eigenaar aangesproken. Gesprekken over waar welke verantwoordelijkheid ligt. Financiële zekerheidsstelling is apart spoor.

1.2 Welke onderwerpen zijn beoordeeld en zijn dit de juiste?

Gebundelde beoordeling van PL geeft bijna alle onderdelen van de rapportage Gipsdeponie een onvoldoende. Beoordeling heeft plaatsgevonden op feiten, aannames, analyse en interpretatie, vervolgaanpak en duurzaamheid. De volgende (hoofd)punten ontbreken:

- Terugkijken - huidige situatie - vooruitkijken
- Rapport Gipsdeponie doet geen uitspraak over risico's
- Financiële zekerheid met betrekking tot beheer en vervanging in de toekomst
- Aard en samenstelling van het in het verleden door DSM gestorte bedrijfsafval
- Toekomstbestendigheid van het gebruik van de Integrale Afvalwater Zuiveringsinstallatie (IAZI)
- Feitenrelaas

1.3 Discussie over opvallende inhoud van het rapport/ de beoordeling

In de rapportage ontbreekt veel informatie. Discussie over opvallende inhoud is daarom niet te voeren. TAUW wil echter nog wel wat specifieke inhoudelijke punten aandragen die in de herziene rapportage terug dient te komen (zie ook bijlage 1):

- Kwaliteit afdeklaag en verwachte emissies op basis van samenstelling deponie
- Huidig: hoe wordt deponie in praktijk gebruikt in verband met specifieke risico's
- Beheer door gemeente: wie houdt erosie in de gaten, is daar deskundig in en wat wordt gedaan indien het optreedt? Met het ook op risico's voor gebruikers van het terrein
- Inventarisatie bedreigde objecten
- Ontbreken van conceptueel model, maakt het lastig de huidige situatie kritisch te kunnen beoordelen; het voorspellend karakter ontbreekt
- Aanpassing van het beheer- en controleplan noodzakelijk?

1.4 Conclusies

Wijze van beoordeling van rapportage is van tevoren vastgelegd in document 'beoordelingscriteria rapportages en producten Duurzaam Bodembeheer Chemelot, Provincie Limburg, 27 mei 2021.

Dit document heeft DSM ook ontvangen. Uit spiegelsessie blijkt dat PL deze wijze van beoordeling heeft gevolgd met betrokken en inhoudelijk juiste personen.

Uit de beoordeling door PL blijkt dat de rapportage in vrijwel alle onderdelen een onvoldoende scoort. Wij kunnen instemmen met de beoordeling door PL.

Wij maken hierbij de volgende opmerkingen:

- Zorgen om uitwerking van specifieke risico's van Gipsdeponie
- Heeft DSM de juiste deskundigheid om specifieke risico's van Gipsdeponie juist in te schatten?
- Rapportage Gipsdeponie dient als voorbeeld voor rapportages overige deponieën. De lat van PL mag daarom best hoog liggen, ondanks specifieke eigendomsproblematiek van Gipsdeponie. De beoordelingscriteria voor de '1.0 versie' dienen door PL daarom op dezelfde wijze te worden gehanteerd als bij de '0.1 versie
- Is DSM in staat een nieuwe rapportage op te stellen, ondanks de vele opmerkingen? En daarbij de lijn terugkijken - huidige situatie - vooruitkijken volgen.

In bijlage: Inhoudelijke opmerkingen TAUW.

Bijlage 1 Inhoudelijke opmerkingen TAUW

Gipsdeponie - recreatie

Terugkijken

- Wat is de kwaliteit van de afdeklaag (dikte is 1 m en PL heeft iets gezegd over kwaliteit)
- Wat wordt er aan emissies verwacht obv samenstelling stort

Huidig

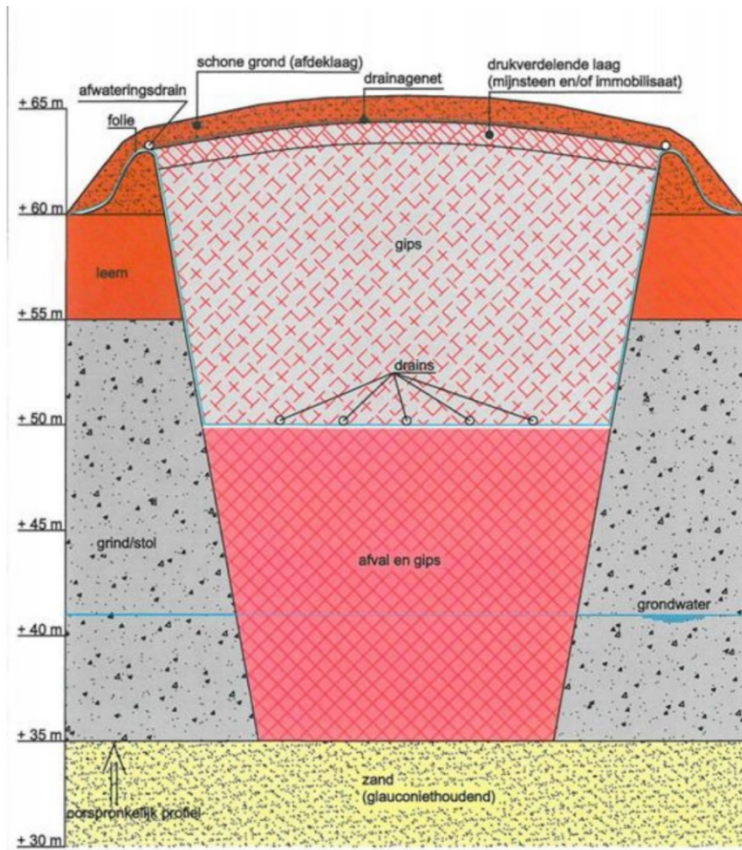
- Hoe wordt het park echt gebruikt? Zitten hier specifieke risico's
- Wat komt er uit in het grondwater (stort ligt ook onder het grondwater)
- Werken alle systemen? Of is er geen informatie over?

Vooruitkijken

- Wat staat er in het nazorgplan aan maatregelen? Is vervanging voorzien? Hoe vaak beheer door gemeente? Wie? Zijn beheerders op de hoogte van de achtergronden?
- Wat is beheer door gemeente? Alleen maaien?
- Wie is aanspreekbaar als er erosie optreedt?
- Wat is de levensduur van de afdichting: ofwel wat is een folie met drainagesysteem in relatie tot volledige bovenafdichting? Gasvorming uitgesloten?
- Wat zijn de bedreigde objecten?

Overig

- Versnipperd: eigenaar, beheerder gemeente, monitoring DSM
- Relatie omgevingswet => registratie en beheer, gebruiksbepalingen opnemen gemeente

Figuur 3: Dwarsdoorsnede Gipsdeponie

Bijlage 3

**Pijler 2, huidige situatie, concept 2,
sessie 13 september 2021
(N003-1282565RGL-V01)**

VERTROUWELIJK

Notitie

Contactpersoon	Renate van Dijk-Lubbers
Datum	19 oktober 2021
Kenmerk	N003-1283299RGL-V01-rik

Kort verslag spiegelsessie Pijler 2, versie 2

Wanneer: 13 september 2021

Wie:

- Theo Flapper, provincie Limburg
- Martijn van Houten, Witteveen + Bos, namens provincie Limburg
- Mike Buring, provincie Limburg
- Renate van Dijk, TAUW
- Karin Grobben, TAUW

Ontvangen stukken met betrekking tot Pijler 2:

- BH8549100100TPRP001F01CECdefinitief Pijler 2, Royal HaskoningDHV, 27 augustus 2021
- Gebundelde beoordeling door provincie Limburg aangeleverd na gesprek:
- Notitie beoordeling finaal definitief rapport (provincie Limburg 11 september 2021)
- (Redactionele) opmerkingen Theo Flapper en Martijn van Houten op rapport

Doel van het rapport Pijler 2:

Huidige (verontreinigings)situatie weergeven dat als basis dient voor Pijler 3: toekomstige aanpak

1.1 Hoe is beoordeling door provincie procesmatig uitgevoerd?

Deze beoordeling betrof de 2^e formele beoordeling van de provincie van het pijler 2 rapport. Deze versie is beoordeeld door dezelfde personen, op een gelijke wijze als versie 1. Nu is vooral gekeken naar de verwerking van gemaakte opmerkingen en of het totaal voldoet. Inmiddels heeft de provincie haar bevindingen al met DSM gedeeld en de zorg uitgesproken dat 1 oktober als datum voor oplevering van alle rapporten mogelijk niet haalbaar zal zijn. Voor de provincie is 1 oktober overigens geen harde datum.

TAUW heeft de beoordeling van de provincie tijdens deze spiegelsessie ontvangen.

De provincie licht toe dat op een aantal onderdelen van pijler 2 nu aparte sporen lopen, die pijler 2 en 3 moeten gaan versterken:

- Actualisatie risico's: Er is door DSM een aparte opdracht gegeven aan Arcadis om actuele risico's voor de mens, ecosysteem en verspreiding te beoordelen en dit wordt ook separaat gerapporteerd
- NLO: er is door DSM overleg met Rijkswaterstaat gestart voor de beoordeling van de natuurlijke lozing. De provincie is bij dit overleg aangesloten en neemt de beoordeling door RWS over in haar besluit
- Conceptueel model met geohydrologische onderbouwing: TAUW heeft de inhoud van deze sporen niet beoordeeld.

Aandachtspunten die aan DSM zijn meegegeven zijn:

1. Integratie van de resultaten van de 3 hiervoor benoemde sporen. De meest actuele conclusies uit de genoemde sporen zijn (nog) niet in het pijler 2 rapport verwerkt, soms zijn deelconclusies zelfs strijdig
2. Alle rapporten moeten in overeenstemming zijn met elkaar
3. Een zelfde punt geldt voor de juridische aspecten van de deponieën, deze worden ook niet consequent in alle rapporten juist benoemd

Conclusie van de provincie Limburg en TAUW is dat pijler 2 niet kan worden afgerond zo lang de input van de verschillende sporen niet in dit rapport consequent is verwerkt.

1.2 Welke onderwerpen zijn beoordeeld en zijn dit de juiste?

De provincie heeft het rapport beoordeeld op verwerking van de opmerkingen op versie 1. De onderwerpen die hier uitkomen zijn evident en juist:

- Juistheid en detailniveau conceptueel model
- Integratie van alle grond- en grondwaterdata tot één beeld gewenst (dus ook grondgegevens meenemen voor grondwatervraagstukken)
- Achtergrond en weergave van alle data
- Integratie van alle sporen en rapporten gewenst (NLO, hydrologie en risico's)

In de beoordelingsnotitie wordt met betrekking tot het onderwerp achtergrond en weergave van alle data duidelijk dat de provincie alle onderliggende bodemdata onvoldoende inzichtelijk krijgt en de weergave hiervan onvoldoende beeld bij de situatie geeft. Wij zijn van mening dat de provincie alleen een besluit kan nemen op het plan van aanpak als op enige wijze ook de data en de betrouwbaarheid (onderzoeken uitgevoerd conform norm) zijn beoordeeld.

Al eerder is duidelijk gemaakt aan TAUW dat 'T-waarde op de terreingrens' een afgesproken en vastgelegd toetsingscriterium is. Dit vraagt echter nog steeds toelichting in het rapport wanneer en waar dit is afgesproken omdat de gebruikelijke Wbb-toetsing (STI-toetsing, beoordeling van risico's) in het rapport volledig wordt losgelaten, er wordt uitsluitend getoetst aan T-waarde. Daarbij komt dat in het rapport veel waarde wordt gehecht aan een dalende trend, bijna als doel. Onduidelijk is of dit ook onderdeel is van de eerder gemaakte harde afspraak.

Opvallend is dat in het pijler 2 rapport enkele keren wordt verwezen naar het feit dat nog een onderbouwing van kosteneffectiviteit van saneringsmaatregelen nodig is, een onderwerp waarvan eerder gesteld is dat dit nog onvoldoende onderbouwd is. Het roept de vraag op of dit onderwerp in pijler 2 of in pijler 3 thuishoort. De conclusie van TAUW is dat dit onderwerp in ieder geval nog nadere aandacht verdient in de beoordeling van de provincie.

In relatie tot een punt uit de second opinion van TAUW met betrekking tot vermenging van sporen merken wij op dat in het rapport nu helemaal niet meer over zorgplichtgevallen wordt gesproken en nog beperkt over deponieën. Dit is gezien de scope van dit rapport deels terecht. Voorstel is om de deponieën te benoemen die onder de scope vallen en te verwijzen naar de deelrapporten. Voor de onderdelen buiten de scope (zorgplicht en enkele deponieën), wordt voorgesteld om in de kaarten aan te geven waar deze problematiek speelt en welke stoffen dit betreft.

1.3 Discussie over opvallende inhoud van het rapport/de beoordeling

Tot slot is nog opvallende inhoud van het rapport besproken en de mogelijke consequenties hiervan voor het verdere proces en besluit.

TAUW heeft twijfels bij de gemaakte selectie van stoffen die onder de historische verontreiniging valt gezien de ouderdom van het terrein, de aard en de omvang van de activiteiten en de ervaringen van TAUW op andere bedrijfsterreinen. Er wordt ook geen aandacht besteed aan afbraakproducten. De vraag is daarbij hoe dit in verhouding staat tot aanpak en verantwoordelijkheden in de toekomst. De provincie licht toe dat er niet voor een gebiedsgerichte aanpak wordt gekozen conform de Wbb, maar dat hier parallellen mee worden getrokken en DSM verantwoordelijk blijft. Tevens zal in spoor 3 op de terreingrens gemonitord worden op onbekende stoffen die de terreingrens overschrijden. TAUW vraagt nu nog onbekende historische verontreinigingen in het besluit te benoemen omdat bedrijven onder de Omgevingswet geen saneringsplicht meer hebben (anders dan opruimen nieuwe verontreinigingen).

1.4 Voorlopige conclusies

De wijze van beoordeling van rapportage is van tevoren vastgelegd in document 'beoordelingscriteria rapportages en producten Duurzaam Bodembeheer Chemelot', Provincie Limburg, 27 mei 2021. Dit document heeft DSM ook ontvangen. Uit spiegelsessie blijkt dat PL deze wijze van beoordeling heeft gevolgd met betrokken en inhoudelijk juiste personen. Het resultaat, de rapportage van de beoordeling, heeft TAUW ook ontvangen.

Uit de spiegelsessie zelf kunnen wij de voorlopige conclusies trekken/opmerkingen maken:

- Er blijven zorgen over de kwaliteit van het conceptuele model, zowel voor wat betreft geohydrologie als betrouwbaar en volledig inzicht in bodem en grondwaterkwaliteit (het systeem). Ook beoordeling van alle bodemdata verdient nog de aandacht
- TAUW vraagt in het besluit aandacht voor de beperkte selectie van stoffen die onder de historische verontreiniging vallen in relatie tot consequenties voor de toekomst. Of vallen deze automatisch onder de Wbb?
- Er is in het rapport aandacht nodig voor definitie en verwijzing van criterium T-waarde op de terreingrens, kosteneffectiviteit van maatregelen en afstemming met de verschillende sporen

Kenmerk N003-1283299RGL-V01-rlk

Conclusie van de provincie Limburg is dat pijler 2 niet kan worden afgerond zo lang de input van de verschillende sporen niet in dit rapport consequent is verwerkt. De verwachting is dat DSM de door haar zelf gestelde deadline van levering van alle rapportages voor 1 oktober niet zal halen.

Bijlage 4

**Pijler 4 Gipsdeponie, concept 2, sessie
13 september 2021
(N004-1282565 RGL-V01)**

VERTROUWELIJK

Notitie

Contactpersoon Renate van Dijk
Datum 19 oktober 2021
Kenmerk N004-1282565RGL-V01-mfv

Spiegelsessie Gipsdeponie (Pijler 4), versie 2

Wanneer: 13 september 2021

Wie:

- Theo Flapper, provincie Limburg
- Martijn van Houten, Witteveen + Bos, namens provincie Limburg
- Mike Buring, provincie Limburg
- Karin Grobben, TAUW
- Renate van Dijk, TAUW

Ontvangen stukken met betrekking tot Gipsdeponie

- Rapport Pijler 4: Gipsdeponie, Royal HaskoningDHV, BH8549MIRP001F01, definitief/01 31 augustus 2021
- Beoordelingen van de provincie Limburg van versie 1 en 2 van dit rapport (op 26 september ontvangen)
- Notitie beoordeling rapport 'Pijler 4: Gipsdeponie' (provincie Limburg 30 juni 2021)
- Beoordeling Definitieve Rapportage Gipsdeponie (provincie Limburg 20 september 2021)

Doel van het rapport

terugkijken - huidige situatie - vooruitkijken; inhoudelijk dossier updaten en eventuele aanpassing van het beheer- en controleplan.

1.1 Hoe wordt beoordeling door provincie procesmatig uitgevoerd?

Deze beoordeling betreft de 2^e formele beoordeling van de provincie van het Gipsdeponie-rapport. Deze versie wordt beoordeeld door dezelfde personen, op een gelijke wijze als versie 1. Er wordt vooral gekeken naar de verwerking van gemaakte opmerkingen en of het totaal voldoet. TAUW heeft voorafgaand aan dit gesprek geen beoordeling van de provincie ontvangen.

TAUW vraagt de provincie om toe te lichten welk vervolg men ziet voor deze deponie in het proces met DSM omdat de verantwoordelijkheid voor de stortplaats is overgenomen door Bodemzorg Limburg.

De provincie geeft aan het gesprek gestart te zijn met Bodemzorg. Enerzijds is dit om zicht te krijgen op risico's van de gipsdeponie voor mens en milieu en de beheermaatregelen hierbij, maar anderzijds ook om na te gaan welke verplichtingen/risico's nog bij DSM liggen die eventueel in het actuele proces moeten worden meegenomen. Inmiddels is hierop enige informatie ontvangen (Arcadis rapport over risico's van de stort bij overdracht aan Bodemzorg). TAUW heeft dit rapport niet beschouwd. Onduidelijk is of en hoe de provincie de informatie uit het Arcadis rapport gebruikt in haar beoordeling van de rapporten ondanks dat deze informatie niet specifiek verwerkt is het pijler 4 rapport.

De provincie heeft geconcludeerd dat er nog steeds belangrijke vragen openstaan maar dat een deel van de vragen niet meer aan DSM maar aan Bodemzorg Limburg moeten worden gesteld.

Beoordeling door TAUW van rapportages

Naar aanleiding van dit overleg (13/9/21) is geconstateerd dat voor beide spiegelsessies over de Gipsdeponie de beoordelingsrapporten van de provincie niet beschikbaar waren. Het proces beoordelen was daarom nauwelijks mogelijk. Hierop is besloten (overleg 26/9/21) voor de beoordeling van het proces alsnog de beide beoordelingsrapporten van de provincie te betrekken.

Zichtbaar is dat bij de beoordeling van de eerste versie de structuur van het beoordelingskader is aangehouden. Op de 2e versie is per bladzijde op de inhoud gereageerd, waarbij opvalt dat nog steeds inhoudelijke vragen blijven bestaan over de actuele situatie. Niet zichtbaar is of en hoe de punten uit de eerste beoordeling zijn gecontroleerd. De beoordeling is uitgevoerd door een bodemspecialist en jurist van de provincie Limburg en een externe specialist op stortplaatsen/deponieën.

1.2 Welke onderwerpen zijn beoordeeld en zijn dit de juiste?

In de 2^e beoordeling zien we op hoofdlijnen drie onderwerpen die ook passen bij deze situatie:

1. Verzoek om informatie over afspraken die tussen DSM en Bodemzorg Limburg zijn gemaakt bij de overdracht van de deponie. Dit om helderheid te krijgen over de financiële risico's en verplichtingen die nog bij DSM liggen en deze ook vast te leggen in dit rapport
 2. Verzoek om meer informatie om meer grip te krijgen op de risico's van deze stortplaats
 3. Informatie over nazorgactiviteiten en acties vervolgaanpak die hieruit volgt
- Dit zijn naar onze mening ook de belangrijkste onderwerpen (los van details).

Ad. 1

Het rapport Pijler 4 Gipsdeponie gaat niet in op de financiële aspecten van de nazorg. De provincie constateert ook dat het belangrijk is dat duidelijk wordt of DSM verantwoordelijk is voor de herinvesteringen. Aanvullend op de benodigde informatie over verdeling van risico's en verplichtingen willen we aandacht vragen voor de risico's bij versnippering van taken en verantwoordelijkheden bij de nazorg. De situatie rondom de Gipsdeponie is bijzonder omdat in deze situatie het beheer is overgedragen aan Bodemzorg Limburg. Twee andere deponieën worden onder de Wbb gebracht en één deponie is ondergebracht bij de provincie Limburg. Elke situatie heeft zijn eigen aandachtspunten.

We willen voor de Gipsdeponie (maar ook voor de Louisegroeve) aandacht vragen voor de opgetreden versnippering van nazorgactiviteiten, concreet: DSM monitoort het grondwater, gemeente doet bovengronds onderhoud, Bodemzorg Limburg is verantwoordelijk voor de nazorg. Wat ons betreft heeft versnippering als risico dat specifieke taken en verantwoordelijkheden tussen wal en schip vallen, dat taken met onvoldoende kennis door diverse partijen worden uitgevoerd en dat het overzicht ontbreekt. Hierover is ook al in het commentaar op de 1^e versie een open vraag gesteld door de provincie:

- Hoe kijkt DSM aan tegen de verwevenheid van monitoring, nazorg en beheer van de Gipsdeponie in de toekomst?

Deze vraag is naar onze mening in het rapport niet beantwoord, mogelijk is hier in het afstemmingsoverleg tussen provincie en DSM wel aandacht aan besteed.

Ad. 2

Opvallend is dat er nog relevante vragen bestaan over de risico's van de Gipsdeponie, ongeacht of ze door DSM of Bodemzorg beantwoord moeten worden. Aanbevolen wordt om een overzicht te maken van de bestaande vragen met daarin een duidelijk onderscheid te maken wie de vragen dient te beantwoorden. Dit om er voor te zorgen dat de vragen in welk proces (met DSM of Bodemzorg) dan ook, wèl beantwoord worden.

Ad. 3

Een andere zorg is de verwevenheid van deze deponie met het PVA 2.0. Deze deponie valt (nog) niet onder de Wbb, maar de monitoring hiervan en de toetsing is wel ondergebracht in het integraal monitoringsplan grondwater (IMG) waarin alle deponieën zijn opgenomen. Dit wordt vastgesteld onder de Wbb in het PVA 2.0 waarbij DSM de beschikkinghouder is. Gezien de overdracht van verantwoordelijkheden zouden de afspraken over monitoring en toetsing van de resultaten met Bodemzorg moeten worden vastgelegd. De vastlegging van de afspraken in het PVA 2.0 heeft een onduidelijke status. De vraag is hoe afspraken over nazorg van deze deponie wel worden vastgelegd.

1.3 Discussie over opvallende inhoud van het rapport/ de beoordeling

-

1.4 Voorlopige conclusies

De beoordeling van de tweede rapportage is door diverse relevante specialisten uitgevoerd. Van deze beoordeling is ook een notitie opgesteld. Er staan nog belangrijke vragen open om de risico's van de huidige en toekomstige situatie goed te kunnen beoordelen. Ook de verantwoordelijkheid voor de nazorg en de onderlinge verplichtingen (waaronder financiële risico's) hierbij zijn nog niet volledig duidelijk. Het feit dat de verantwoordelijkheden voor de nazorg zijn gesplitst, maakt dat niet alle vragen door DSM in dit proces kunnen of moeten worden beantwoord. Er zijn vragen over de huidige nazorgactiviteiten en de vervolgaanpak van de nazorg.

TAUW vraagt aandacht voor:

- De versnippering van de nazorg bij verschillende partijen en de risico's daarbij. Hoe stelt de provincie zich hier in op?
- De beantwoording van vragen met betrekking tot risico's. Het feit dat niet alle vragen in het proces met DSM passen, zou geen reden moeten zijn om de vragen niet te stellen. Wordt dit opgepakt?
- Het juridische aspect bij het vastleggen van afspraken over de nazorg. Als Bodemzorg Limburg verantwoordelijk is, heeft het vastleggen van afspraken in het PVA 2.0 een onduidelijke status

VERTROUWELIJK

Bijlage 5**Pijler 3 Rapportage DBC, concept 1,
sessie 28 september 2021
(N005-1282565CMG-V01)**

VERTROUWELIJK

Kenmerk N005-1282565CMG-V01-rlk

Notitie

Contactpersoon Karin Grobben
Datum 19 oktober 2021
Kenmerk N005-1282565CMG-V01-rlk

Kort verslag spiegelsessie Pijler 3, versie 1

Wanneer: 28 september 2021

Wie:

- Theo Flapper, provincie Limburg
- Martijn van Houten, Witteveen + Bos, namens provincie Limburg
- Meta van Heusden, Witteveen + Bos, namens provincie Limburg
- Renate van Dijk, TAUW
- Karin Grobben, TAUW

Ontvangen stukken met betrekking tot Pijler 3

- 15092021 Plan van Aanpak Duurzaam Bodembeheer Chemelot Definitief Rapport (01).pdf (draft)
- Figuren_DBC (figuur 1 t/m 17)
- Gebundelde beoordeling door provincie Limburg aangeleverd na gesprek:
- Check Theo van DR van DBC met BCP Maurits en Katberging.pdf
- Duurzaam Bodembeheer Chemelot met opmerkingen Theo.pdf
- Duurzaam Bodembeheer Chemelot met opmerkingen MvH_HEUM5.pdf

Doel van het rapport Pijler 3

Pijler 3: toekomstbestendige aanpak van de bodemverontreiniging op het Chemelot terrein

1.1 Hoe wordt de beoordeling door de provincie procesmatig uitgevoerd?

Deze beoordeling betreft eerste formele beoordeling van de provincie van het pijler 3 rapport. Rapport Pijler 3 is naast genoemde personen van provincie Limburg en Witteveen + Bos ook beoordeeld door Willem Hendriks van Witteveen + Bos, RUD heeft ook bijdrage geleverd en Jurist van provincie Limburg (Marcel Stienstra) moet nog bijdrage leveren. TAUW heeft een paar dagen na deze spiegelsessie de beoordelingen Pijler 3 van de provincie ontvangen.

Het eigen opgestelde beoordelingskader is volgens beoordelaars niet goed toepasbaar voor beoordeling van pijler 3, en daarom hebben beoordelaars ieder een eigen toetsingskader toegepast en direct gereflecteerd op het rapport. In het gesprek werden de volgende beoordelingscriteria genoemd:

- Zijn alle aandachtspunten vanuit pijler 1 en 3 verwerkt
- Kloppen alle verwijzingen met de andere rapporten
- Is de gekozen afbakening helder en correct (historische verontreinigingen zonder vermenging zorgplicht en deponieën die niet onder Wbb vallen)
- Zijn de risico's helder: het is acceptabel dat nog niet alle acties volledig helder zijn, maar niet acceptabel dat de risico's nog niet volledig in beeld zijn

Conclusie van TAUW is dat het rapport door de juiste specialisten is beoordeeld op basis van individuele beoordelingskaders, gebaseerd op technische inhoud, ervaringen met DSM en kennis uit pijler 1 en 2.

1.2 Welke onderwerpen zijn beoordeeld en zijn dit de juiste?

Op verzoek van TAUW wordt aangegeven wat de grootste verschillen zijn tussen PvA2000 en PvA 2.0?

- Aanpak richt zich minder op de bronnen en meer op pluimaanpak
- Toetsing op terreingrens en benedenstrooms van Chemelot terrein
- Nu T-waarde op terreingrens = signaalwaarde, I-waarde op terreingrens = actiewaarde
- Grondverzet: RUD wil toe naar melding per activiteit (is nog niet opgenomen)

Achtereenvolgens bespreken wij de volgende onderwerpen:

Toetsingskader: Is in pijler 3 beter geformuleerd maar moet nog wel concreter worden. En nog steeds niet eenduidig en helder. Geformuleerde doelstellingen in Pijler 3 moeten in overeenstemming zijn met toetsingskader

Kosteneffectiviteit van bronaanpak: Zit er nog steeds niet goed in. Hoe wordt kosteneffectiviteit bepaald? Ook dit hoort in toetsingskader thuis.

Risico's: Zijn red flag! Op dit moment zijn risico's niet geheel duidelijk: of en welke risico's er zijn (Urmond, chloorbenzenen en onttrekkingen). Evaluatie van risico's moet worden gedaan voordat besluit wordt genomen en niet nadat besluit is genomen.

Nieuwe of opkomende stoffen in grondwater: Het is goed dat in het plan aandacht is voor andere stoffen dan de oorspronkelijke selectie. Wel vraagt TAUW aandacht voor hoe vervolgens met deze stoffen wordt omgegaan. Dit gaat niet alleen over historische en nieuwe verontreinigingen maar ook over historische verontreinigingen die buiten de selectie van benoemde grondwaterverontreinigingen liggen. Vallen deze dan automatisch onder de Wbb?

Zorgplichtsaneringen: Deze vallen buiten pijler 3. Er zijn verschillen van inzicht over monitoring, toetsing en rapportage van deze zorgplichtgevallen in dit PVA2.0 of in een apart rapport.

Zorgplichtsaneringen vallen echter buiten DBC, maar monitoring valt wel onder DBC. Maakt het allemaal verwarrend en voorstel is om zorg plicht volledig uit dit rapport te halen.

Er staat nu een **conceptueel model** op basis van alle verzamelde **data** van Chemelot dat een beeld geeft van de grondwaterprocessen op Chemelot terrein. Er blijven wel vraagtekens over verticale afperking en breuken. Gesproken wordt over wat er gebeurt als toekomstige **modellering** andere inzichten geeft. De provincie gaat zich dan beroepen op de saneringsdoelstelling. Aanbevolen wordt om te checken of in het rapport dan ook is opgenomen dat DSM direct onderzoek gaat doen om de hiaten in te vullen en vergelijkbare maatregelen gaat treffen als voor de bekende historische verontreinigingen

Saneringsdoelstelling: Is nu eigentijdser, toetsing aan systeemgrenzen, helder, niet al te veel ruimte buiten de terreingrens. Vraag blijft (is nog niet beantwoord) of meetnet dicht genoeg is en ook in verticale richting (3D). Relatie toetsingskader en saneringsdoelstelling ontbreekt.

Aanpak: Invulling voorkeursaanpak na risico-evaluatie voor pluimen dient beter en concreter te worden uitgewerkt inclusief kosteneffectiviteitsafweging. **Terugvalscenario** ontbreekt. Onderbouwing van kosten ontbreekt, hetgeen nodig is voor financiële zekerheidstelling

Wijzigingen in gebruik **stysteemgebied:** Met de gebiedsaanpak legt DSM ook beperkingen op aan gebruik van grondwater en ondergrond buiten haar terrein. De gemeente Stein heeft hiermee te maken. Wat heeft DSM te bieden om niet de diverse transitie te belemmeren? En hoe is dit in pijler 3 geborgd? Worden partijen in dit gebied geattendeerd op dit besluit?

Borging/Governance: Heeft provincie met het PVA 2.0 voldoende waarborg dat vervolgstappen ook daadwerkelijk genomen worden? Geven de saneringsdoelstelling en het toetsingskader voldoende houvast als na het besluit nieuwe inzichten ontstaan voor nieuw onderzoek en aanpassing van maatregelen? Interpretatie van partijen van 'herijking' kan verschillen en dient in pijler 3 concreet te worden ingevuld. Iedere fase wordt afgerond met volledige herijking, maar risico bestaat dat dit de herijking uit PvA2000 wordt.

Deponieën: BCP Deponieën is afgekeurd omdat risico's ontbraken. Maurits-deponie en Katberging zijn onderdeel van het geval, Gipsdeponie en Louisegroeve niet. Provincie dient pijler 3 goed te checken of dit ook consequent is doorgevoerd en statussen zijn benoemd. Monitoring bij Gipsdeponie en Louisegroeve is alleen operationele uitvoering. Echter, andere partijen dan DSM dragen hier de verantwoordelijkheid. Waar is de monitoring van deze deponieën echt geborgd?

Grondverzet en bodemkwaliteitskaart: De inhoud van dit onderdeel is beperkt en is in het proces onderwerp van gesprek: procedures zijn matig, geen grip op onderzoeken, omgaan met mobiele verbindingen, meldingsplicht per activiteit of niet, et cetera

TAUW concludeert dat bovengenoemde onderwerpen in pijler 3 zijn beoordeeld en bij nieuwe beoordeling van herziene Pijler 3 weer kritisch tegen het licht moet worden gehouden. Bovenstaande onderwerpen kunnen bijdragen aan het beoordelingskader van pijler 3.

1.3 Discussie over opvallende inhoud van het rapport/de beoordeling

Opvallend is dat DSM in rapport pijler 3 niet over Kwalibo rept. DSM moet echter voldoen aan Kwalibo en DSM wordt verzocht om met een voorstel te komen om aan Kwalibo te voldoen.

Voor de onderdelen buiten de scope (dat zijn zorgplicht en enkele deponieën), wordt voorgesteld om in de kaarten aan te geven waar deze problematiek speelt en welke stoffen dit betreft en het er verder uit te halen. Ook wordt voorgesteld de monitoring hiervan in aparte rapporten met een eigen toetsingskader op te nemen.

1.4 Voorlopige conclusies

De rapportage is door de juiste specialisten beoordeeld. Hiervoor is geen vast toetsingskader gebruikt. Uit de spiegelsessie concluderen wij dat de rapportage nog behoorlijke aanpassing vraagt. Aanbevolen wordt de volgende beoordeling ook per onderwerp te omschrijven.

VERTROUWELIJK

Bijlage 6

**Pijler 2, 3 en 4, respectievelijk 2^e en 3^e
concepten, sessie 3 november 2021
(N006-1282565CMG-V01)**

VERTROUWELIJK

Notitie

Contactpersoon	Renate van Dijk en Karin Grobben
Datum	10 december 2021
Kenmerk	N006-1282565-02-aqb-NL

Kort verslag spiegelsessie 3 november 2021

Wanneer: 3 november 2021

Wie:

- Theo Flapper, provincie Limburg (PL)
- Martijn van Houten, Witteveen+Bos, namens provincie Limburg
- Renate van Dijk, TAUW
- Karin Grobben, TAUW

1. Pijler 4

Ontvangen stukken Pijler 4

- Rapport Pijler 4: Gipsdeponie, RHDHV, BH8549MIRP001F02, definitief versie 2, 1 oktober 2021
- Beoordeling TF van rapportage Gipsdeponie DR versie2 (pdf) (6 oktober)
- Beoordeling PL Definitieve Rapportage Gipsdeponie (6 en 7 oktober)

Zijn de risico's van alle deponieën in beeld? Is de aanpak geborgd?

Van Louisegroeve en KAT-deponie zijn risico's in beeld en is aanpak geborgd.

De Maurits-deponie is groot, omvangrijk en type afval maakt het complex. Milieuhygiënische risico's zijn wel in beeld, maar overige risico's zitten in stabiliteit en afschuiving. Dit valt onder algemene veiligheid en artikel 13 Wbb (zorgplicht) maar buiten de saneringsaanpak van de historische bodemverontreinigingen. Met betrekking tot de Gipsdeponie zijn hele stappen gemaakt, de overdrachtsconstructie is in beeld. Duidelijk is waar de verantwoordelijkheden liggen en de PL bezint zich momenteel op wat zij in deze situatie kan doen.

Actualisatie BCP aan de orde? Hoe wordt dit in pijler 3 opgenomen

De BCP's van de Mauritsdeponie en KAT-berging zijn niet geactualiseerd. Deze worden integraal opgenomen in het Plan van Aanpak 2.0. Wel is de monitoringsaanpak gewijzigd, van bron- naar pluimbenadering. Ook wordt nog extra gekeken naar de effecten van de Gipsdeponie op de NLO. Hiertoe is ook de grondwatermonitoring van de Gipsdeponie aangepast.

Financiële onderbouwing

De financiële onderbouwing door DSM van alle verplichtingen (bv vervanging deklaag of drainage) ontbreekt nog. TAUW beoordeelt dit deel ook niet. Wel is belangrijk te stellen dat het informatieniveau dusdanig verbeterd is dat PL zich hier nu al wel zelf een beeld bij kan vormen.

Conclusie

De conclusie is dat de risico's in beeld zijn. Het besluit ernst en spoed op de Mauritsdeponie en KAT-berging en hierna op het Plan van Aanpak geven een basis voor de gewenste financiële zekerheidsstelling in dit proces met DSM. Met betrekking tot de Gipsdeponie is daarnaast een proces gestart met Bodemzorg Limburg. Met betrekking tot het stabiliteitsrisico van de Mauritsdeponie is afstemming met de RUD ZL.

TAUW concludeert net als PL dat in korte tijd veel ontwikkeling in de rapportage heeft plaatsgehad. De informatie is inzichtelijk en de basis voor financiële zekerheidsstelling is bereikt. Vervolgaanpak wordt geborgd in het geplande besluit op het Plan van Aanpak 2.0 en in processen met Bodemzorg Limburg en de omgevingsdienst. Dit was de minimale opgave en ook het maximaal haalbare.

2. Pijler 2**Ontvangen stukken Pijler 2**

- Rapport Pijler 2: Huidige situatie bodemkwaliteit Chemelot site Geleen-Stein, RHDHV, BH8549_M&I_RP_2110011521 definitief versie 2.0, 1 oktober 2021
- Beoordeling TF DR rapportage pijler 2, versie2 (pdf) (8 oktober)
- Notitie beoordeling definitief rapport pijler 2, versie 2 (8 oktober)

Kan de provincie uit de voeten met het conceptueel model (CSM)?

Geconstateerd wordt dat het conceptuele model flink is uitgebreid maar dat het ook nog beter kan. Er kan in de toekomst op worden voortgebouwd. De vervolgvraag die hieruit voortkomt is of de ontwikkeling in CSM wel voldoende geborgd is. Dat blijft onzeker, want DSM wil naar eindigheid, terwijl het een dynamisch gebeuren is, wat vervolgacties vraagt. PL moet alert zijn op de voortgang van deze acties, want er is wel degelijk nog een ontwikkeling gewenst van monitoring en aanpassing in CSM.

Met betrekking tot onderliggende data wordt door de PL uitgelegd dat deze nu op basis van dit rapport steekproefsgewijs zijn gecontroleerd en dat dit ook aanleiding is geweest voor verbeteringen. De onderzoeksrapporten zijn in eerdere processen al beoordeeld. De uitleg van onder andere T-waarde op de terreingrens is niet opgenomen in pijler 2. De PL licht toe dat dit in pijler 1 is uitgelegd (niet door TAUW beoordeeld).

Kosteneffectiviteit

Wanneer is beoordeeld of de aanpak van een sanering kosteneffectief was? De beoordelingen zijn uitgevoerd na de herijkingen. De grootste slag is gemaakt in het Plan van Aanpak 2000 en de vier jaar ervoor. In deze periode zijn keuzes gemaakt over kosteneffectiviteit.

De resultante van deze beoordelingen zit in het Plan van Aanpak 2000 en toetsing daarvan zit in pijler 1 (beide niet door TAUW beoordeeld). In het te nemen besluit op het Plan van Aanpak 2.0 zitten alle rapporten, dus ook pijler 1. In het nieuwe besluit wordt voor de kosteneffectiviteitstoets verwezen naar Circulaire 2013.

Selectie van stoffen

De selectie van stoffen in het grondwater waar de onderzoeken zich op richten is beperkt. Voorstel van TAUW is om in het besluit expliciet te maken dat alle verontreinigende stoffen die een historische verontreiniging hebben veroorzaakt, onder dit besluit vallen. Dit om te voorkomen dat hier bij het aantreffen van oude verontreinigingen buiten deze selectie discussie over ontstaat. Theo vraagt na of dit al geborgd is op basis van het Wbb-recht en jurisprudentie. Naschrift Theo: *Heb het nagevraagd bij Marcel Stienstra (onze milieujurist). Volgens Marcel is het niet nodig dit op te nemen en is het al geborgd op basis van de Wbb; het geval is geschikt. Als je een nog niet eerder aangetroffen stof/benoemde stof aantreft dien je toch al na te gaan of deze historisch is ja/nee en als ja of deze tot het beschikte geval behoort (ruimtelijk organisatorisch)*

3. Pijler 3

Ontvangen stukken Pijler 2

- Rapport Pijler 3: Gewijzigde bodemsaneringsaanpak DSM-terrein Geleen-Stein, uitvoeringsperiode 2022-2032, Arcadis, definitief versie 2.0, 19 oktober 2021
- Bijlage 3, samenvattende tabel monitoring
- Geen beoordelingen vooraf

Toetsingskader en doelstelling

TAUW vraagt zich af of de term stabiele eindsituatie in de saneringsdoelstelling in overeenstemming is met de uitwerking van het toetsingskader voor de pluim. Dit toetsingskader gaat namelijk altijd uit van monitoring en accepteert een toenemende pluim als de concentraties maar afnemen. Eerdere definities van stabiele eindsituatie gingen uit van het niet meer toenemen van bv de contour van streefwaarde of interventiewaarde en er was een termijn aan gekoppeld vanaf wanneer een pluim niet meer zou toenemen. Mogelijk moet deze situatie gekenmerkt worden als een niet stabiele maar wel acceptabele eindsituatie?

Verder straalt de aanpak uit dat er alleen maar gemonitord wordt en wordt er niet of nauwelijks nog verwezen naar mogelijke actieve aanpak van het grondwater. De beschreven kosteneffectiviteitsafweging biedt alle ruimte voor het afzien van actieve aanpak. Zelfs een actief fall back scenario ontbreekt terwijl dit wel aan de orde zou moeten komen als er toch sprake blijkt te zijn van risico's. Ook mag wel kritisch worden gekeken naar het opleggen door DSM van gebruiksbeperkingen in het grote systeemgebied, zeker in relatie tot de functie van het gebied en de maatschappelijke opgaves die er spelen.

Aanbeveling is dat de PL bij de toelichting op deze aanpak vooral ook gaat uitleggen welke grenzen zij heeft gehanteerd bij het al dan niet accepteren van de voorgestelde aanpak.

In het gesprek wordt de toetsing van de NLO genoemd en de potentiële ecologische risico's in het verspreidingsgebied.

NLO

Nu is er periodiek overleg gepland met RWS over NLO. Er wordt goed naar stoffen gekeken, ook wat betreft Gipsdeponie. Belangrijk is dat ook bij nieuwe inzichten in het grondwater, opnieuw de toets bij RWS wordt gedaan.

Communicatie

In het rapport is aangegeven dat DSM communicatie gaat verzorgen in afstemming met de PL. Een publieksvriendelijke uitgave voor het inzageproces is voorzien. Belangrijk is om bij deze communicatie ook de gebruikers van het systeemgebied specifiek te attenderen op het besluit.

Governance

Op langere termijn is periodiek ambtelijk en bestuurlijk overleg voorzien om aandacht te houden voor het vervolgproces. Wij gaan er van uit dat ook op tussenliggende momenten contact wordt gehouden tussen PL en DSM om tot een lopend proces te komen in plaats van uitsluitend harde toetsmomenten rondom de overleggen. Tevens dient aandacht te blijven voor het betrekken van andere betrokken overheden (RWS, Omgevingsdiensten en gemeenten).

Grondverzet

Met betrekking tot grondverzet zien we ook beweging van DSM maar men neigt er nog steeds naar niet alles te willen melden en KWALIBO beperkt van toepassing te verklaren. Ook hier is de vraag van TAUW: welke grens stelt PL en de RUD ZL hierin en is het advies om dit ook in de communicatie naar het bestuur en de omgeving te benoemen.

4. Afspraken

- Definitieve stukken worden uiterlijk 16 november naar PL gestuurd en direct doorgestuurd naar TAUW
- TAUW beoordeelt de ingediende stukken en geeft aanbevelingen voor het besluit
- TAUW maakt rapport van het gehele proces en neemt alle verslagen als bijlagen op. Behandeld worden de ontwikkelingen, conclusies en aanbevelingen voor het besluit
- TAUW-rapport uiterlijk 1 december naar PL
- Rapport dient ter onderbouwing naar GS
- Rond Kerst wordt ontwerpbesluit genomen

